

**FAKULTA
HUMANITNÍCH STUDIÍ**
Univerzita Karlova

**KATEDRA ŘÍZENÍ A SUPERVIZE
V SOCIÁLNÍCH A ZDRAVOTNICKÝCH
ORGANIZACÍCH**

ABSOLVENTI

2000–2015

UK / FAKULTA HUMANITNÍCH STUDIÍ

KATEDRA ŘÍZENÍ A SUPERVIZE

**Výsledky dotazníkového šetření
listopad – prosinec 2015**

PhDr. Jiří Šafr, Ph. D.

Bc. Milada Pajgrtová

Mgr. Petr Vrzáček

Úvod

Katedra řízení a supervize v sociálních a zdravotnických organizacích UK FHS u příležitosti svého 15letého výročí od založení uspořádala koncem roku 2015 mezi svými absolventy dotazníkové šetření zaměřené na reflexi studia a uplatnění v profesní kariéře. Tento výzkum navazoval na již proběhlou rozsahem i účastí menší anketu z roku 2010. Osloveni byli prakticky všichni dosavadní úspěšní absolventi oboru ŘS, kterých v době šetření bylo celkem **337**.

Výzkum se uskutečnil pod vedením vedoucího katedry Mgr. Petra Vrzáčka, na jeho realizaci a sepsání této zprávy se podíleli Bc. Milada Pajgrtová a PhDr. Jiří Šafr, Ph.D.

Cíle výzkumu

V rámci výzkumu jsme sledovali tyto hlavní cíle:

- získat reflexi studia na KŘS od všech absolventů
- zmapovat jaký přínos mělo studium pro praxi
- vytvořit přehled o místě působení, pracovním uplatnění a profesních úspěších absolventů
- aktualizovat databázi kontaktů absolventů
- nabídnout absolventům možnost spolupráce s katedrou
- založit časovou řadu hodnocení studijního programu do budoucna a zahájit tak první fázi evaluačního výzkumu výuky.

Základní informace o výzkumu

Do listopadu 2015 **absolvovalo studium na KŘS 337 studentů**, emailem se podařilo oslovit 331 z nich, u 6 absolventů jsme bohužel neměli dostupnou aktuální emailovou adresu. **Dotazník vyplnilo 128 absolventů**, což znamená, že **míra návratnosti dosáhla 39 %**. Průměrná doba vyplnění dotazníku činila 18 minut. Sběr dat byl realizován pomocí online dotazníku CLICK4SURVEY.cz v časovém rozmezí jednoho měsíce (23. 11. – 23. 12. 2015), během nějž proběhlo jedno opakované oslovení těch, kteří dosud neopověděli. Výzkum byl zcela anonymní. Vzhledem k tomu, že součástí dotazníku byla i otázka na případné zapojení do aktivit katedry ŘS, mohli respondenti na závěr dobrovolně uvést své kontaktní údaje.

Dotazník byl koncipován do pěti tematicky ucelených okruhů otázek. První okruh se vztahoval ke studiu, druhý byl zaměřen na to, jak se studium promítlo do praxe, třetí série otázek se věnovala pracovní dráze, čtvrtý okruh se týkal informací o osobě studenta a konečně pátá závěrečná část se dotazovala na případnou spolupráci s katedrou a také poskytla prostor k vyjádření připomínek a návrhů. Odpovědi na otázky byly nejčastěji ve formě výběru z nabízených odpovědí, několik otázek, především těch, které se týkaly oblasti pracovní činnosti, resp. komentářů, bylo otevřených s možností vlastního vyjádření. Tato výzkumná zpráva je určena především samotným absolventům, z důvodu srozumitelnosti a stručnosti pokrývá jen ta nejzajímavější a nejdůležitější témata, kterým se výzkum věnoval.

Hlavní výsledky výzkumu

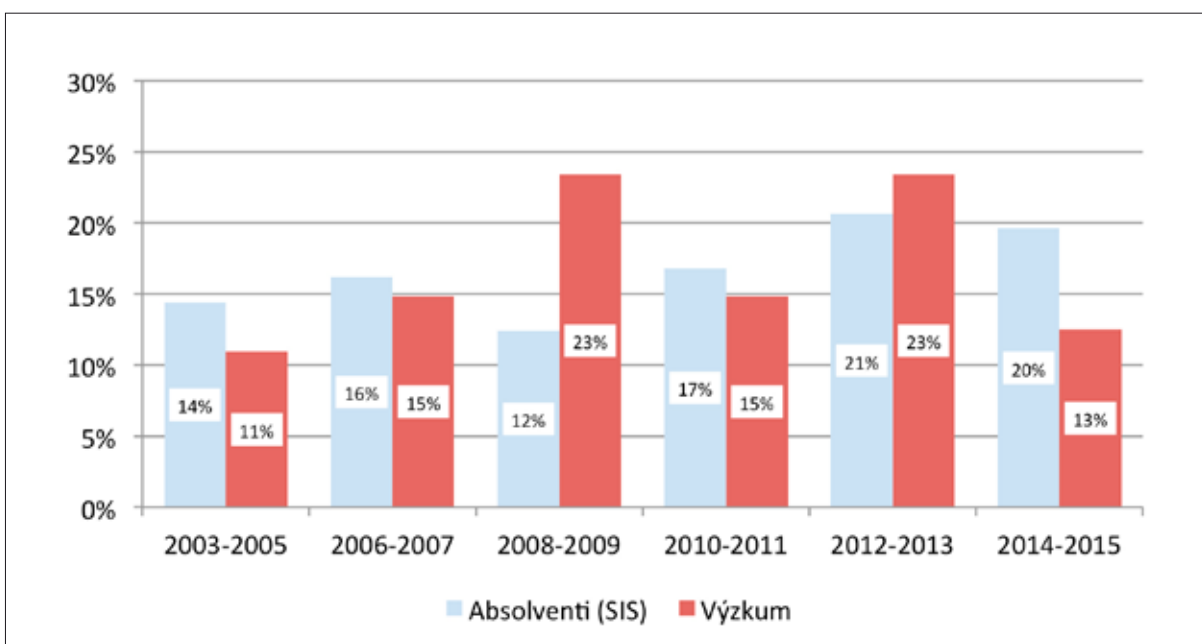
1. Vývoj počtu absolventů ŘS a kdo se zúčastnil výzkumu

- Výzkumu se zúčastnilo 110 (87 %) absolventů specializace řízení, z toho 85 % žen, a 17 (13 %) absolventů specializace supervize, z nich 82 % žen.

Dotazník zodpověděli absolventi prakticky z celého období trvání katedry od roku 2000. Připomeňme, že první studenti oboru ŘS absolvovali již v roce 2004, kdy podle záznamů studijního oddělení promovalo prvních patnáct, v následujícím roce jich bylo již třicet jedna, což zhruba odpovídá v dalších obdobích ustálenému průměrnému počtu absolventů ročně (určitou výjimkou byl rok 2012, kdy promovalo 41 studentů). Náběh počtu studentů a tudíž i absolventů byl u našeho relativně mladého oboru postupný. Zároveň nově přijatí studenti ještě studují, i proto největší zastoupení v dotázaném souboru podle roku promoce – tři pětiny – tvoří absolventi z let 2008 až 2013. Do roku 2007 jich je jen pětina z celkového počtu, což je ovlivněno právě tím, že na počátku obor nestudovalo tolik studentů. Průměrná délka studia jsou necelé tři roky, nicméně je třeba připomenout, že do roku 2006 bylo studium tříleté, od roku 2007 je koncipováno jako dvouleté.

Potěšující je, že pokud porovnáme relativní počty absolventů v jednotlivých letech získaných ze záznamů studijního oddělení (SIS) a rozložení počtu těch, kdo se zúčastnili výzkumu, najdeme odchylku nejvýše 7 %. V grafu 1, kde jsou pro přehlednost počty sloučeny po dvou letech, jsou patrné jen dvě větší odlišnosti: tendence k vyšší ochotě vyplňovat dotazník byla u absolventů z období 2008–2009, neboť jich je relativně více než jaký počet ve skutečnosti v té době promoval, a naopak částečně podhodnoceno je zastoupení absolventů z posledního období 2014–2015. Ve zbylých letech jsou odchylky v reprezentativitě z hlediska doby ukončení studia zanedbatelné. Tato skutečnost je důležitá, neboť výzkumy jako je ten náš, jsou založeny na dobrovolné participaci a především vlastní aktivitě dotázaných. Proto formy sběru dat založené na on-line či poštovním dotazování se obecně vyznačují nižší návratností než rozhovory s účastí tazatele. To ovšem může vést k tomu, že výsledky mohou být vystaveny vyššímu riziku zkreslení, neboť ochota dotázaných zúčastnit se může být nenáhodná, tj. souviset s určitými vlastnostmi respondentů. Uvedený výsledek ovšem ukazuje na vysokou vypovídající hodnotu souboru dotázaných, tedy alespoň pokud jde o reprezentaci různých období vývoje katedry.

Graf 1. Relativní počty absolventů dle SIS a těch, kdo se zúčastnili výzkumu podle roku promoce (procenta)

Zdroj: Studijní informační systém (SIS) FHS, Absolventi KŘS 2015

2. Další studium a zkušenosti ze zahraničí

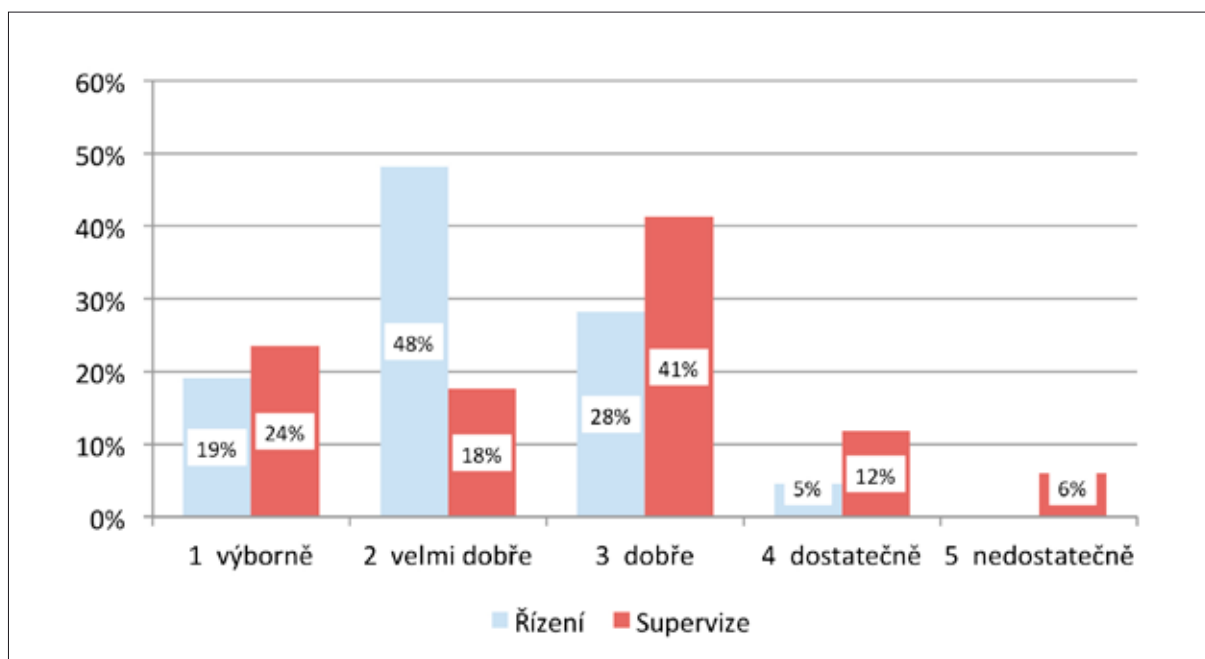
Naši studenti jsou u přijímacího řízení pečlivě vybíráni tak, aby měli praktické zkušenosti z praxe, či musí jít o výjimečné studenty, kteří se bezpodmínečně uplatní v oblasti řízení či supervize ve zdravotnictví a sociálních službách. I z tohoto důvodu nás zajímala jejich případná paralelní vzdělávací trajektorie na jiných vysokých školách.

- 10 % absolventů ŘS vystudovalo ještě také další magisterský obor.
- Tři absolventi (2 %) úspěšně ukončili doktorské studium a 10 % Ph.D. v současnosti studuje, polovina z nich na FHS obor aplikovaná etika.
- 28 % absolventů má studijní nebo pracovní zahraniční zkušenost, 15 % opakovanou či dlouhodobou (delší než jeden rok).

3. Hodnocení studia a jeho přínosů pro praxi

Podle vyjádření dotázaných studium oboru Řízení a supervize je, zdá se, připravilo na praxi poměrně kvalitně – při použití klasické stupnice, hodnotili přínos pro praxi v průměru známkou 2,2. Jde o velmi dobrý výsledek, ale jistě je co ze strany vyučujících ještě zlepšovat. Zhruba pětina dotázaných oceňuje přínos studia jako výborný. Poněkud hůře hodnotili studium absolventi oboru supervize (průměrná známka 2,6 zatímco u oboru řízení 2,2; viz graf 2).

Graf 2. Odpovědi na otázku: Jak Vás připravilo studium na KŘS na praxi? (sloupcová procenta)

Zdroj: Absolventi KŘS 2015

Kladné hodnocení úrovně přípravy na praxi odpovídá i skutečnosti, že u drtivé většiny absolventů (více jak 4/5) došlo k pozitivním změnám v jejich pracovní kariéře.

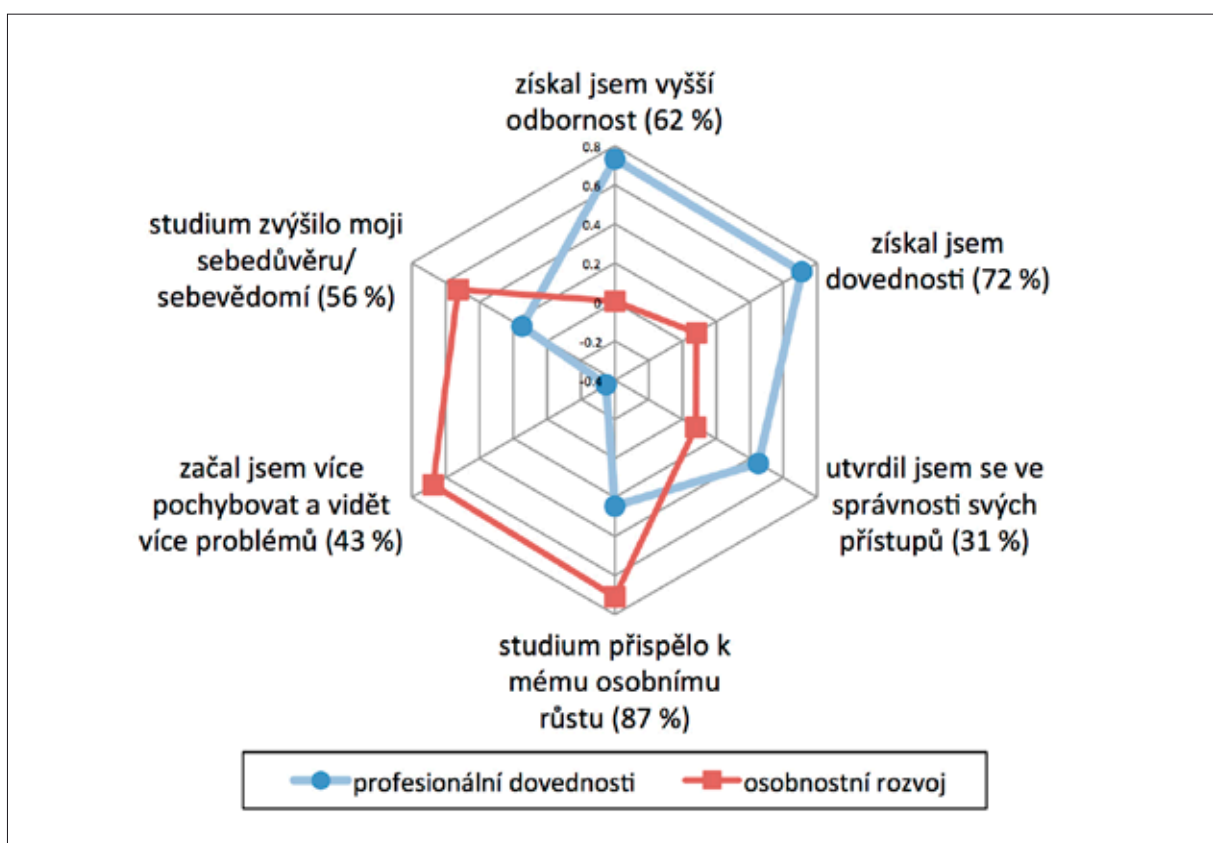
- Díky studiu na KŘS 20 % absolventů začalo řídit pracovníky a 26 % řídí více lidí, než před zahájením studia.
- 50 % začalo vykonávat odbornější praxi.
- 45 % uvádí, že se jim zvýšil plat, resp. získali od zaměstnavatele hmotné benefity.
- 43 % absolventů uvedlo, že díky studiu na KŘS začalo více pochybovat a stalo se senzitivnější k problémům ve svém pracovním okolí.

Vedle profesně kariérních změn má studium také velký přínos z hlediska nových znalostí, dovedností a osobnostního růstu.

- 56 % absolventů se domnívá, že si díky studiu na KŘS zvýšilo svoji sebedůvěru/sebevědomí.
- Sedm desetin dotázaných uvádí, že si studiem zvýšilo odbornost nebo získalo dovednosti. 87 % má pocit, že studium na KŘS přispělo k jejich osobnostnímu růstu.

Přínos studia pro praxi se projevuje ve dvou hlavních sférách: vedle praktických profesionálních dovedností je to sféra a osobnostního rozvoje (ukazuje na ně výsledek analýzy hlavních komponent v grafu 3).¹

Graf 3. Dimenze přínosu studia pro praxi. Metoda hlavních komponent (PCA), faktorové zátěže (v závorce podíl kladných odpovědí)

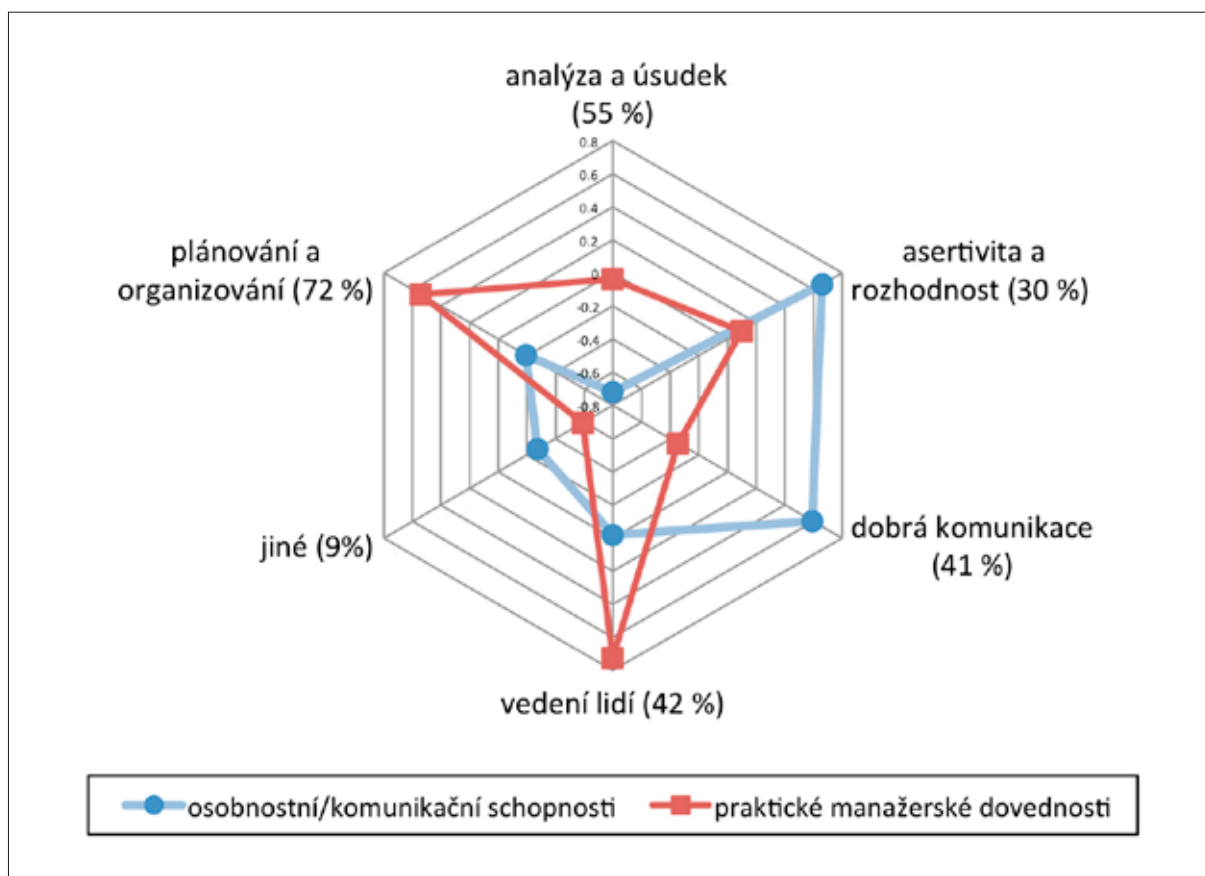
Zdroj: Absolventi KŘS 2015

Dále nás zajímaly názory absolventů na to, zda studium ŘS pro ně bylo přínosem a jaké konkrétní dovednosti (z šesti uvedených v dotazníku), které využívají v praxi, si během studia osvojili.

- 72 % dotázaných absolventů nejvíce využívá naučené dovednosti plánování a organizování, 55 % analýzu a úsudek a dvě pětiny oceňuje naučenou dovednost vést lidí (41 %) a dobrou komunikaci (42 %).
- Dovednosti osvojené během studia ŘS absolventi uplatňují v zaměstnání ve dvou hlavních sférách: praktických manažerských dovedností a osobnostně komunikativních schopností (viz výsledek analýzy hlavních komponent v grafu 4).

¹ Jde o statistickou metodu, která napomáhá ve větším počtu proměnných (odpovědi na otázky) odhalit skryté dimenze při nejmenší možné ztrátě informace a vysvětlit tak rozptýl přímo měřených znaků pomocí menšího počtu latentních proměnných (při prezentaci výsledků je použito rotované řešení pomocí metody Varimax).

Graf 4. Dimenze dovedností osvojených během studia nejvíce využívaných v zaměstnání. Metoda hlavních komponent (PCA), faktorové zátěže (v závorce podíl kladných odpovědí)

Zdroj: Absolventi KŘS 2015

Z důvodu evaluace a rozšíření způsobu výuky jsme se dotazovali i na případné nápady, návrhy či podněty ke změnám ve výuce, které absolventi spatřují jako důležité na základě vlastní zkušenosti z praxe.

- 72 % absolventů by ponechalo výuku beze změny.
- Od ostatních zaznívaly například nápady na posílení propojení teorie a praxe, posílení praktických nácviků, především řešení problémových, konfliktních situací. Mezi dalšími zmíněnými návrhy byly mj. také větší důraz na rozvoj tzv. soft skills a na výuku metod projektového řízení.

4. Pracovní uplatnění a změny v pracovním životě po ukončení studia

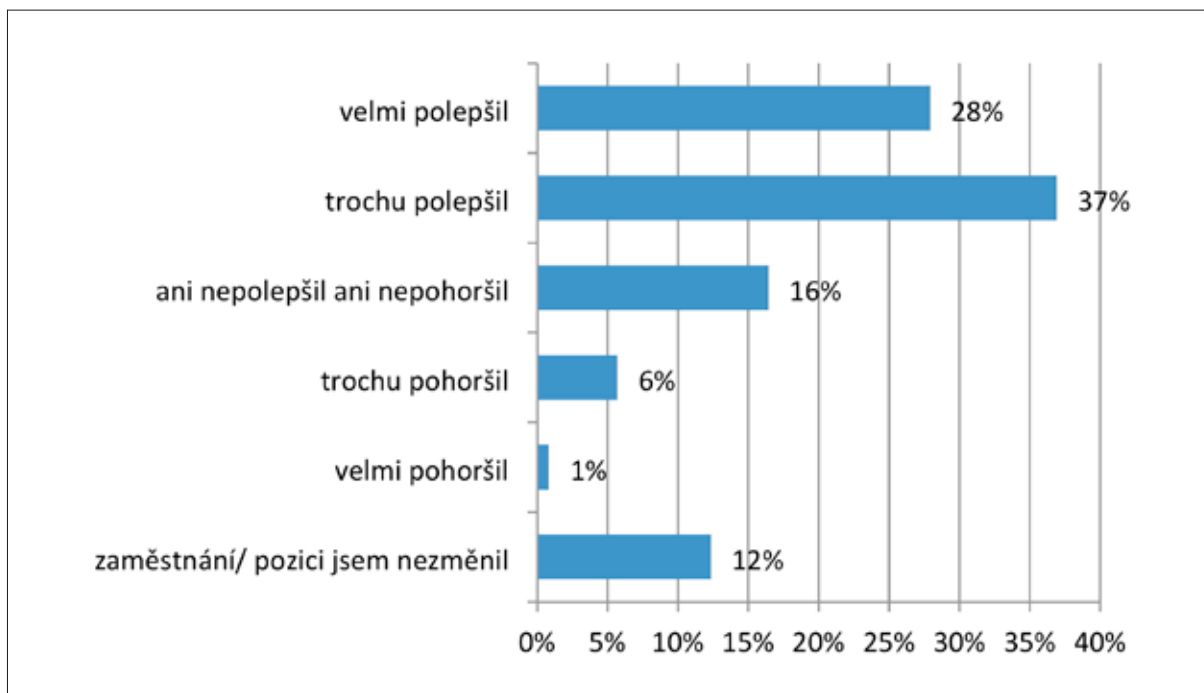
Výzkum také podrobně mapoval pracovní dráhy, tj. vývoj profesní kariéry absolventů. Pro jednoduchost zde uvádíme pouze informace týkající se současné (resp. poslední) ekonomické aktivity (v roce 2015).

- V současnosti největší skupinu tvoří zaměstnanci (65 %), šest procent samo podniká.
- Desetina dotázaných je v současnosti na mateřské či rodičovské dovolené.
- Ve zdravotnictví pracuje necelá polovina (46 %), třetina v sociální oblasti.
- Menší část působí také ve školství (5 %) a státní správě (5 %). Dalších zhruba 10 % absolventů najdeme v jiných oblastech.
- **Polovina absolventů vykonává manažerská povolání:** necelá třetina na vyšší řídicí pozici (vrcholový/á manažer/ka), dvě pětiny jsou v pozici týmových lídrů (nižší řídicí pracovníci pod vedením). Necelá třetina pracuje jako samostatný odborník.

Mezi potenciální přínosy studia ŘS lze také zařadit možnost lepšího platového ohodnocení, ať už z důvodu zvýšení kvalifikace anebo v souvislosti se změnou pracovní pozice. Dotazník se proto ptal, zda se u absolventů, u nichž došlo k nějaké změně v pracovní pozici, změnila také situace z hlediska platu (viz graf 5).

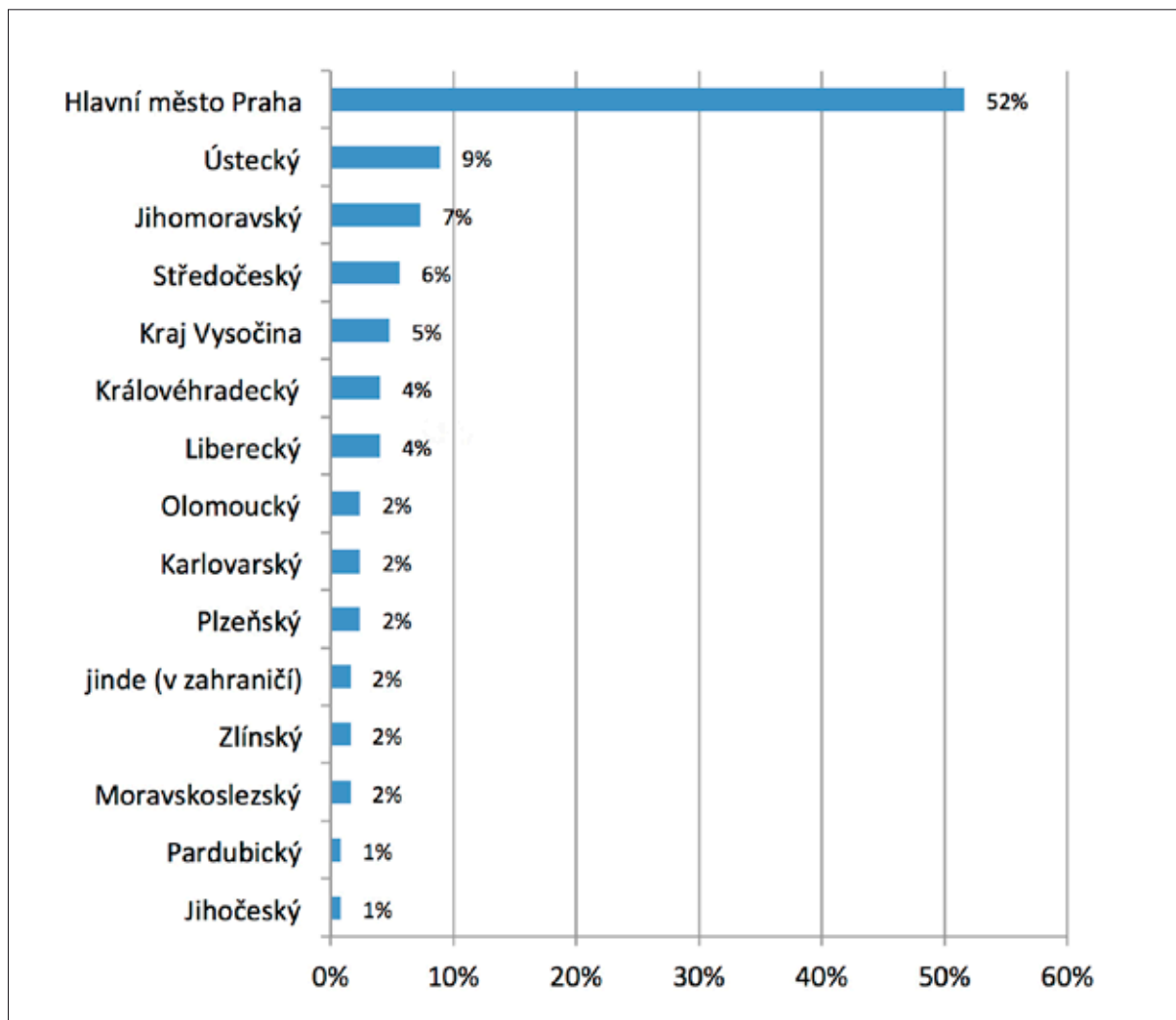
- Po ukončení studia si platově polepšily asi dvě třetiny absolventů (37 % trochu, 28 % velmi).
- 16 % si nepolepšilo, ani nepohoršilo (krom toho 12 % vůbec nezměnilo zaměstnání ani pozici) a 7 % uvádí, že se jejich plat naopak snížil.

Graf 5. Odpovědi na otázku: „Pokud jste od absolvování studia na KŘS změnil/a zaměstnání nebo pozici ve stávajícím, řekl/a byste, že jste si z hlediska platu ...“ (procenta)

Zdroj: Absolventi KŘS 2015

Většina absolventů KŘS působí v Praze, kde jich pracuje polovina (52 %). Absolventy najdeme prakticky ve všech regionech ČR, byť územní rozptýlení je mimo hlavní město zčásti nerovnoměrné, výraznější zastoupení najdeme pouze v kraji Ústeckém (9 %), Jihomoravském (7 %) a Středočeském (6 %). Podrobně uvádí regionální působiště dotázaných absolventů graf 6.

Graf 6. Kraj, kde absolvent ŘS pracuje/ působí (procenta)

Zdroj: Absolventi KŘS 2015

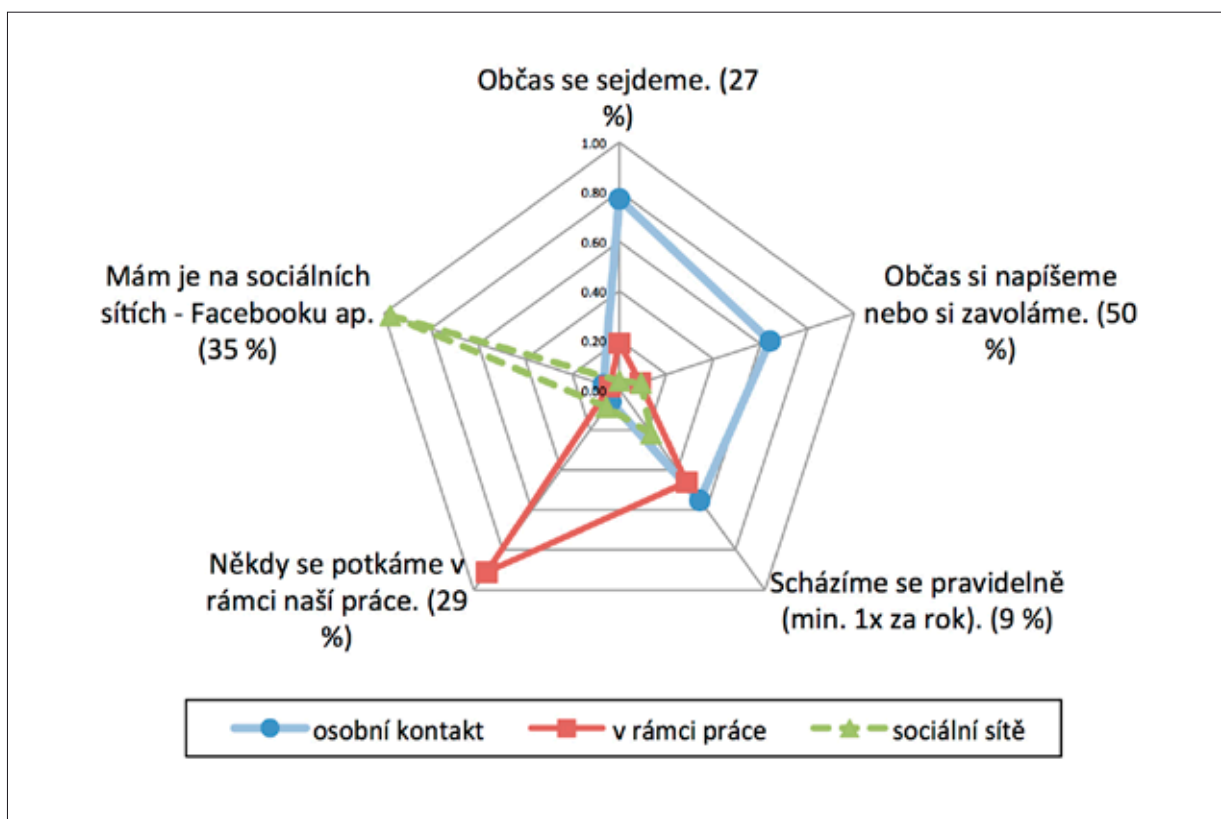
5. Kontakty mezi spolužáky po skončení studia

Ačkoliv výuka na KŘS probíhá blokově, a převažuje dálková forma studia, tak studenti vytváří velmi specifickou komunitu, vyznačující se, dá se bez nadsázky říci, rodinou atmosférou. Vzájemné kontakty často také pochází již z doby před zahájením studia a přelévají se dále do profesního života po jeho skončení. I s ohledem na relativně krátkou dobu existence oboru, proto není divu, že pouze 9 % z absolventů, kteří se zúčastnili výzkumu, nemá s bývalými spolužáky žádný kontakt. Častěji je najdeme mezi absolventy z prvního období, zhruba do roku 2008.

- Polovina dotázaných absolventů si občas píše (zřejmě jde o emaily) nebo si telefonuje. Druhou nejvýznamnější formou udržování vzájemných kontaktů jsou digitální sociální sítě jako je Facebook (35 %). Ke společným setkáním se schází více jak třetina absolventů (27 % občas, 9 % dokonce pravidelně minimálně 1x za rok).
- Necelých třicet procent se občas setkává se svými bývalými spolužáky v rámci své práce.

Vezmeme-li v potaz vzájemnou provázanost různých forem kontaktů, tak lze hovořit o třech hlavních rovinách: osobní kontakt (setkávání se anebo psaní si či telefonování), setkávání se v rámci pracovní činnosti a konečně zvláštní podobu spojení představují sociální sítě (viz výsledky analýzy hlavních komponent v grafu 7).

Graf 7. Forma kontaktu s bývalými spolužáky ze studia ŘS. Metoda hlavních komponent (PCA), faktorové zátěže (v závorce podíl kladných odpovědí)

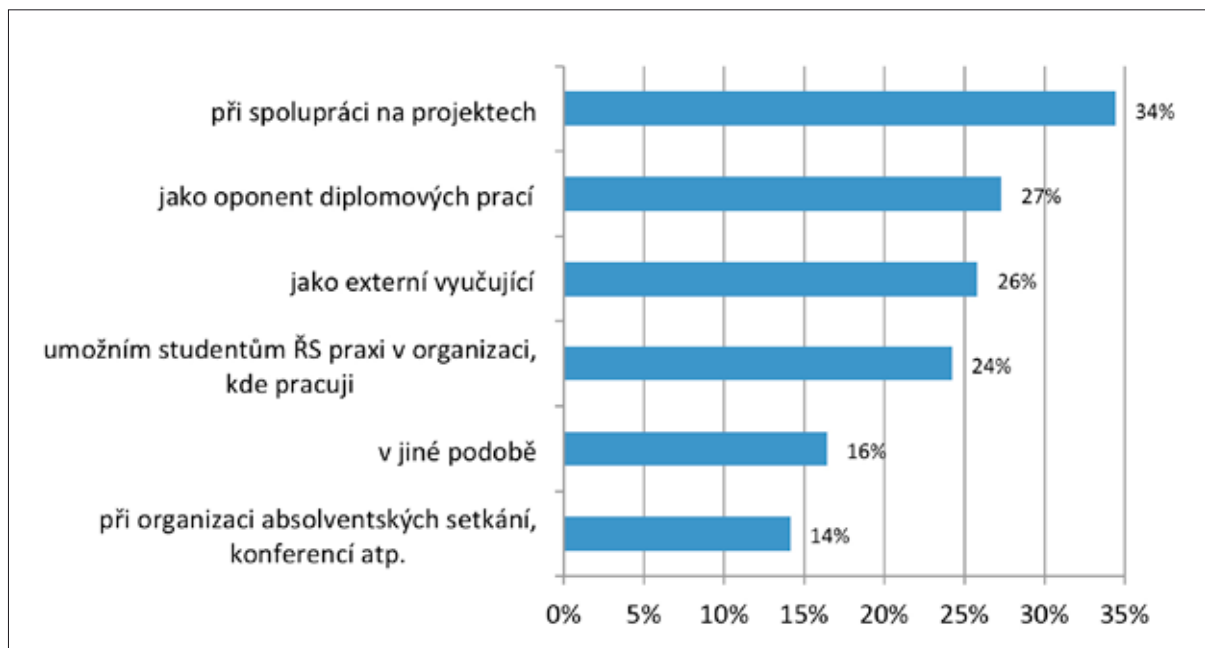
Zdroj: Absolventi KŘS 2015

6. Možnosti další spolupráce s katedrou

Poslední tématem výzkumu, pro nás ovšem jedním z nejdůležitějších, bylo zmapování možností případné budoucí spolupráce absolventů s katedrou (viz graf 7).

- Potěšilo nás, že zájem udržovat kontakt a spolupracovat s katedrou má skoro tři čtvrtiny absolventů (73 %)!
- Největší zájem je o spolupráci na projektech (34 %) a při oponentuře diplomových prací (27 %), naopak nejmenší o organizování absolventských setkání či konferencí (14 %).

Pokud jde o vzájemnou provázanost forem možné spolupráce, tak lze na základě analýzy hlavních komponent identifikovat dvě skupiny absolventů: převažující část těch, kdo by se chtěli zapojit do výuky, ať už jako externí vyučující či oponenti diplomových prací a pak početně menší skupinu těch, kdo by byli ochotni pomoci s organizací absolventských setkání či konferencí.

Graf 8. Zájem o spolupráci s katedrou ŘS (procenta)

Zdroj: Absolventi KŘS 2015

Shrnutí

Profesní uplatnění na manažerských pozicích v náročném prostředí „pomáhajících“ profesí ve zdravotních a sociálních službách dnes bezpodmínečně vyžaduje specializované vzdělání, které absolventům dá nejen praktické schopnosti a dovednosti řízení lidských zdrojů, ale také širší rozhled a orientaci v sociální problematice. Výsledky výzkumu mezi absolventy ŘS potvrzují, že náš náročný obor je silně prakticky orientován a zároveň nabízí prostor pro rozvoj osobnosti i navázání profesně užitečných kontaktů a utváření specifických hodnotových perspektiv. Uchazeči si jej také proto volí z důvodu růstu své kariéry či snahy o zlepšení podmínek na svém pracovišti (např. za účelem realizace organizačních změn).

Potěšil nás relativně velký zájem o výzkum. Ten dokumentuje skutečnost, že i při tak náročném povolání, které většina absolventů vykonává, si dvě pětiny z nich našly čas a dotazník detailně zodpověděli. Navíc v případě těch „služebně starších“, šlo mnohdy již o více, jak desetiletí od ukončení studia. Udělal nám radost také překvapivě velký zájem o další spolupráci s katedrou. Celkově lze výsledky výzkumu z hlediska nastaveného směřování studijního oboru ŘS hodnotit jako pozitivní, nicméně, objevily se i některé kritické hlasy a návrhy na zlepšení výuky. Ty vítáme, neboť mohou napomoci k dalšímu rozvoji a zlepšování výuky. Vedení Katedry řízení a supervize se s výsledky výzkumu podrobně seznámilo a chce jich dále využít při tvorbě koncepční strategie, tj. při přípravě nových studijních předmětů či nových studijních plánů, zejména pak v souvislosti s budoucí reakreditací navazujícího magisterského oboru, zároveň chce i nadále mít možnost kontinuální zpětné vazby na studium na KŘS a na uplatnění svých absolventů na trhu práce, proto bude chtít na tento výzkum navázat i v budoucnu.

Všem, kteří svůj čas věnovali vyplnění dotazníku, **DĚKUJEME** a věříme, že nás i nadále budete v našem úsilí podporovat!

Mgr. Petr Vrzáček
Vedoucí Katedry řízení a supervize
Květen 2016